

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 141

Akaryakıt Tüketim Vergisi Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/612)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K.K.T.D. 18/101-1807/05896

19.10.1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 12.10.1984 tarihinde kararlaştırılan «Akaryakıt Tüketim Vergisi Kanunu Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir. Gereğini arz ederim.

Turgut Özal

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Bu Kanunun amacı, ek finansman kaynağı yaratmak suretiyle kamu kuruluşlarının yapacakları yatırımları hızlandırmak ve gelirleri yeterli olmayan belediyelerin yapmakla görevli oldukları hizmetleri süratle gerçekleştirmelerini sağlamaktır.

Akaryakıt tüketimi bu Kanunla vergi mevzuuna alınmakla belediyelere daha fazla gelir sağlanması öngörüldüğünden, Belediye Gelirleri Kanununda yer alan ve belediyelere cüzi miktarda gelir sağlayan Akaryakıt Tüketim Vergisi yürürlükten kaldırılmaktadır.

Diğer taraftan, bu Kanunla ihdas edilen Akaryakıt Tüketim Vergisi Belediye Gelirleri Kanununda yer alan benzeri verginin yerini aldığından mükelleflere ve vergi dairelerine yeni bir külfet getirilmemektedir.

Vergi, rafineri şirketleri ve ithalatı gerçekleştiren kuruluşlarca yapılan normal ve süper benzin, likit petrol gazı, gazyağı, motorin ve fuel-oil satışlarından % 6 oranında alınacaktır.

Verginin % 16,5'i yapacakları yatırımlarda kullanılmak üzere gelirleri yeterli olmayan belediyelere, % 16,5'i altı yapı tesisleri inşaatında kullanılmak üzere Karayolları Genel Müdürlüğüne, % 67'si ise diğer kamu kuruluşlarının yapacakları yatırımların hızlandırılmasına tahsis edilecektir.

AKARYAKIT TÜKETİM VERGİSİ KANUNU TASARISI İLE İLGİLİ MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Verginin konusunu belli eden bu madde ile, rafineri şirketleri ve ithalatı gerçekleştiren kuruluşlarca yapılan normal ve süper benzin, likit petrol gazı, gazyağı, motorin ve fuel-oil satışları Akaryakıt Tüketim Vergisine tabi tutulmuştur.

Madde 2. — Tasarının bu maddesi, Akaryakıt Tüketim Vergisinin mükellefini bu verginin konusuna giren akaryakıtların satışını yapan dağıtım ve rafineri şirketleri olarak tanımlamaktadır.

Madde 3. — Bu madde ile Türkiye Elektrik Kurumu ve Çukurova Elektrik Anonim Şirketinin elektrik üretimi için kullandığı fuel-oil vergiden müstesna tutulmaktadır.

Madde 4. — Bu maddede verginin matrahının, vergiye tabi maddelerin satış fiyatı olduğu belirtilmektedir.

Madde 5. — Bu madde ile verginin nispeti belirlenmektedir.

Madde 6. — Bu maddede beyanname verme ve verginin ödeme zamanı belirlenmekte verilecek beyan-
namenin şekil ve muhtevasının Maliye ve Gümrük Bakanlığınca tespit edileceği öngörülmektedir.

Madde 7. — Bu maddede verginin dağılımına ilişkin hükümler bulunmaktadır.

Madde 8. — Bu madde ile, bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, 213 sayılı Vergi Usul Ka-
nunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtil-
mektedir.

Madde 9. — Bu madde kaldırılan hükümleri ihtiva etmemektedir.

Madde 10. — Bu madde Kanunun yürürlük maddesidir.

Madde 11. — Bu madde, Kanunun Bakanlar Kurulunca yürütüleceğini hükme bağlamaktadır.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/612

Karar No. : 41

30 . 10 . 1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye ve Gümrük Bakanlığınca hazırlanarak, Bakanlar Kurulunca 19.10.1984 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve 22.10.1984 tarihinde Komisyonumuza havale edilen «Akaryakıt Tüketim Vergisi Kanunu Tasarısı» Komisyonumuzun 26.10.1984 tarihli 15 inci birleşiminde Hükümet temsilcilerinin de katılmalarıyla görüşüldü.

Bilindiği gibi, Belediye Gelirleri Kanunu ile rafineri şirketleri ve ithalatı gerçekleştiren kuruluşlarca yapılan normal ve süper benzin, likit petrol gazı, gazyağı, motorin ve fuel-oil satışlarından ton başına en az 100, en çok 500 lirayı geçmeyecek şekilde Akaryakıt Tüketim Vergisi alınmakta ve bu vergi İller Bankası vasıtası ile belediyelere nüfus oranlarına göre dağıtılmaktaydı. Çok cüzi miktarda olan bu gelir ile belediyelere önemli bir katkıda bulunulduğu elbetteki söylenemez.

Bu tasarı ile, akaryakıt satışlarından alınan vergi nispeti % 6 oranında tespit edilerek, elde edilecek gelirden belediyelerin yanında karayolları ve diğer kamu kuruluşlarının da yararlandırılması sağlanacaktır. Verginin % 16,5'ü yapacakları yatırımlarda kullanılmak üzere gelirleri yeterli olmayan belediyelere, % 16,5'u alt yapı tesisleri inşaatında kullanılmak üzere Karayolları Genel Müdürlüğüne, % 67'si ise yapacakları yatırımların hızlandırılması amacıyla diğer kamu kuruluşlarına tahsis edilecektir.

Tasarı üzerinde Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde söz alan üyeler; Tasarının Devlet Gelirlerini artırıcı bir mahiyet taşıması ve elde edilecek gelirin alt yapı tesislerinin yapımında kullanılmak istenmesini genellikle olumlu bulmuşlardır. Alt yapısı tamamlanmış bir tesisin diğer kısımlarının yapılmasının kolaylaşacağı, bu tesisleri bazen halkımız kendi katkılarıyla yaptıkları, bunun örneklerinin bulunduğunu belirtmişlerdir. Ancak, daha önce çıkartılan ve akaryakıt satışlarından % 10 olarak uygulanacak olan Katma Değer Vergisinin yanında % 6 nispetindeki Akaryakıt Tüketim Vergisi ile Maliyet enflasyonunun körükleneyeceği, tüketicinin zor duruma düşürüleceği, verginin getireceği külfetin sosyal adalet ilkeleri içerisinde dağıtılmaması halinde dar gelirlinin durumunun daha da ağırlaşacağı gibi endişelerini de dile getirmişlerdir. Bu görüşlerin ışığı altında Hükümet temsilcilerine sorular sormuşlardır.

Bu görüşmelerden sonra Hükümet temsilcilerinin tasarı ile ilgili yaptıkları açıklamalar ve sorulara verdikleri cevaplar dinlendikten sonra tasarının tümü benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 ve 2 nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 3 üncü maddesi ile Türkiye Elektrik Kurumu ve Çukurova Elektrik Anonim Şirketinin vergiden muaf tutulmasının sosyal adalet ilkelerine aykırı olduğu, akaryakıtını doğrudan rafineriden alamayan ve

jeneratörle elektrik üreten birçok köyümüzün bu madde ile adeta cezalandırıldığı, bu durumun ülkede huzursuzluk çıkaracağı gibi nedenlerle bu madde tasarı metninden çıkarılmıştır.

Tasarının 4 üncü maddesinde Katma Değer Vergisinin satış bedelinden hariç tutulduğunun açıkça belirlenmesi amacıyla maddenin 2 nci fıkrası yeniden düzenlenmiş ve 3 üncü maddenin tasarı metninden çıkarılması nedeniyle bu madde 3 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 5, 6, 7, 8, 9 uncu maddeleri 4, 5, 6, 7, 8 üncü maddeler olarak, yürürlük ve yürütmeyi düzenleyen 10 ve 11 inci maddeleri de 9 ve 10 uncu maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan <i>Metin Emiroğlu</i> Malatya	Başkanvekili <i>Aycan Çakıroğulları</i> Denizli	Sözcü <i>Alâattin Fırat</i> Muş
Kâtip Üye <i>Kadir Demir</i> Konya	Üye <i>Ahmet Akgün Albayrak</i> Adana	Üye <i>Nabi Sabuncu</i> Aydın
<i>M. Fenni İslimleyi</i> Balıkesir Mükerrer vergi mahiyetindedir. Tümüne karşıyım.	Üye <i>Ahmet Şamil Kazokoğlu</i> Bolu	Üye <i>N. Oğuzhan Artukoğlu</i> Burdur Tasarının 3 üncü maddesinin kaldırılmasına muhalifim.
Üye <i>İlhan Aşkın</i> Bursa	Üye <i>Ayhan Fırat</i> Malatya Tümüne karşıyım.	Üye <i>Ünal Akkaya</i> Çorum
Üye <i>Ahmet Sarp</i> Diyarbakır Katma Değer Vergisi esprisine aykırı. Tümüne karşıyım.	Üye <i>Metin Yaman</i> Erzincan	Üye <i>İlhan Aras</i> Erzurum
Üye <i>Togay Gemalmaz</i> Erzurum	Üye <i>Mustafa Rifki Yaylalı</i> Erzurum	Üye <i>M. Hayri Osmanhoğlu</i> Gaziantep Karşıyım.
Üye <i>İbrahim Fevzi Yaman</i> Isparta	Üye <i>Tülay Öney</i> İstanbul Tümüne karşıyım.	Üye <i>Özdemir Peklivanoğlu</i> İzmir
Üye <i>İbrahim Özbiyık</i> Kayseri	Üye <i>Cengiz Tuncer</i> Kayseri	Üye <i>Mehmet Budak</i> Kırşehir
Üye <i>Talât Zengin</i> Malatya	Üye <i>Haydar Özalp</i> Niğde	Üye <i>Fehmi Memişoğlu</i> Rize İmzada bulunamadı.
	Üye <i>Fahrettin Kurt</i> Trabzon	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Akaryakıt Tüketim Vergisi Kanunu Tasarısı

Konu

MADDE 1. — Rafineri şirketleri ve ithalatı gerçekleştiren kuruluşlarca yapılan normal ve süper benzin, likit petrol gazı, gazyağı, motorin ve fuel-oil satışları Akaryakıt Tüketim Vergisine tabidir.

Mükellef

MADDE 2. — Akaryakıt Tüketim Vergisinin mükellefi; bu verginin konusuna giren akaryakıtların satışını yapan rafineri şirketleri ile ithalatı gerçekleştiren kuruluşlardır.

İstisna

MADDE 3. — Türkiye Elektrik Kurumu ve Çukurova Elektrik Anonim Şirketinin elektrik üretimi için kullandığı fuel-oil bu vergiden müstesnadır.

Matrah

MADDE 4. — Akaryakıt Tüketim Vergisinin Matrahı vergiye tabi maddelerin satış bedelidir.

Satış bedeli tabiri, teslim edilen maddeler karşılığında her ne adla olursa olsun müşteriden alınan veya müşterinin borçlandığı para veya diğer değerlerin toplamını ifade eder.

Nispet

MADDE 5. — Verginin nispeti % 6 dır.

Beyan ve ödeme

MADDE 6. — Rafineri şirketleri ve ithalatı gerçekleştiren kuruluşlar bir aylık dönemde yaptıkları satışlarını, takibeden ayın 20 nci günü akşamına kadar merkezlerinin bağlı olduğu vergi dairesine şekli ve muhtevası Maliye ve Gümrük Bakanlığınca tespit edilecek bir beyanname ile bildirmeye ve vergiyi aynı süre içinde ödemeye mecburdurlar.

Verginin dağılımı

MADDE 7. — Vergi daireleri, Akaryakıt Tüketim Vergisi hâsılatının % 33 ünü tahsil edildiği ayı takip eden bir ay içerisinde T.C. Merkez Bankasın-

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU METNİ

Akaryakıt Tüketim Vergisi Kanunu Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Matrah

MADDE 3. — Akaryakıt Tüketim Vergisinin Matrahı vergiye tabi maddelerin satış bedelidir.

«Satış bedeli tabiri, teslim edilen maddeler karşılığında, Katma Değer Vergisi hariç olmak üzere her ne adla olursa olsun müşteriden alınan veya müşterinin borçlandığı para veya diğer değerlerin toplamını ifade eder.»

MADDE 4. — Tasarının 5 inci maddesi 4 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tasarının 6 ncı maddesi 5 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Tasarının 7 nci maddesi 6 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

da açılacak «Akaryakıt Tüketim Fonu» hesabına yatırılır.

Akaryakıt Tüketim Fonu hesabında toplanan meblağın % 50 si belediyelerin hizmetlerini görebilmeleri için esasları Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskân Bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak yönetmelik hükümleri çerçevesinde bu belediyelere, % 50 si ise alt yapı tesislerinde kullanılmak üzere Karayolları Genel Müdürlüğüne ödenir.

Usul hükümleri

MADDE 8. — Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanuna göre alınacak Akaryakıt Tüketim Vergisi hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun hükümleri uygulanır.

Kaldırılan hükümler

MADDE 9. — 26.5.1981 gün ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 23, 24, 25, 26, 27 ve 28 inci maddeleri ile 96 ncı maddesinin (A) fıkrasının 1 inci bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

MADDE 7. — Tasarının 8 inci maddesi 7 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Tasarının 9 uncu maddesi 8 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 10. — Bu Kanun yayımını takip eden aybaşından itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 11. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

MADDE 9. — Tasarının 10 uncu maddesi 9 uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Tasarının 11 inci maddesi 10 uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Başbakan

T. Özal

Devlet Bakanı - Başbakan Yardımcısı

İ. K. Erdem

Devlet Bakanı

S. N. Türel

Devlet Bakanı

A. K. Alptemoçin

İçişleri Bakanı

A. Tanrıyar

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı

M. V. Dinçerler

Ulaştırma Bakanı

V. Atasoy

Sanayi ve Ticaret Bakanı

H. C. Aral

Devlet Bakanı

K. Oksay

Devlet Bakanı

A. Tenekeci

Adalet Bakanı

M. N. Eldem

Drşişleri Bakanı

V. Halefoğlu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

İ. S. Giray

Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı

H. H. Doğan

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

C. Büyükbay

Devlet Bakanı

A. M. Yılmaz

Devlet Bakanı

İ. Özdağlar

Millî Savunma Bakanı

Z. Yavuztürk

Maliye ve Gümrük Bakanı

V. Arıkan

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı

M. Aydın

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

M. Kalemli

Kültür ve Turizm Bakanı

M. M. Taşçıoğlu

